

TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 18

Indhold

- **MARK**
 - Aktuelt i marken
 - Ærteviklere
 - Kortlæg dit problemukrudt
 - Tilbud om resistenstest af græsukrudt
 - Rengøring af kornlagre
- **REGLER OG TILSKUD**
 - Tørke, blomsterbrak, brak og force majeure
- **VANDING**
 - Vandbalance

MARK

Aktuelt i marken

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Der er spottet gulrust i vinterhvede Herrup ved Ulfborg, så hermed en påmindelse om at holde øje med i markerne. Bekæmpelsestærsklen er 1 % angrebne planter. Såfremt der findes gulrust, kan det bekæmpes med 0,3 l/ha Orius Gold. Orius må bruges frem til stadiet 69 (blomstringen er afsluttet). Se billede 1 og 2, hvis du er i tvivl om hvordan gulrust og stadiet 69 ser ud.

Billede 1 Gulrust i Herrup hvede. Set d. 19. juni nær Ulfborg. Gulrust forekommer som striber på bladene. Foto: Michael Fleng, SAGRO.

Billede 2 Hvede er selvbestøvende, blomstringen foregår derfor uden det kan ses uden på. Når blomstringen er afsluttet, vil støvknapperne hænge udenfor helt til bunden og toppen af akset. Foto: Susanne Frydendal Nielsen. SAGRO.

I vårbyggen ser vi enkelte pustler med rust i mange sorter og bladplet ses især i RGT Planet. Brug fx 0,15 l/ha Comet Pro + 0,15 l/ha Propulse SE 250, hvis der er behandlingsbehov i vårbyggen. Mange steder ser vi bladlus og nogle steder også kornbladbillens larver. Svampemidler og skadedyrsmidler kan godt blandes.

Bekæmpelse af lus kan ske ved 0,2 kg/ha Lamdex eller 0,15 kg/ha Pirimor eller 0,12 kg/ha Teppeki. De to sidstnævnte skåner nyttedyr som fx mariehønsens larve. Skal der bekæmpes andre skadedyr som fx bladrandbiller i hestebønner eller kornbladbiller anvendes 0,2 kg/ha Lamdex.

Ærteviklere

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

I konsum-, pluk- og fremavlsærter mindskes kvaliteten af ærterne hvis de angribes af ærteviklere. Flyvningen af ærteviklere kan følges via feromonfælder.

Den vejledende bekæmpelsestærskel for konsum- og fremavlsærter (eksklusiv konservesærter) er en summeret fangst på 50 ærteviklere i alt fra to fælder. Den vejledende bekæmpelsestærskel for plukærter er en summeret fangst på 10 ærteviklere i alt fra to fælder.

Når tærsklen overskrides, skal larvernes klækning afventes (10-20 dage efter), før en bekæmpelse med et godkendt pyrethroid iværksættes.

Flyvning og æglægning af ærteviklere begynder normalt omkring blomstring, og æggene klækker 10-20 dage efter - hurtigst i varmt vejr. Det optimale bekæmpelsestidspunkt for ærteviklere ligger derfor oftest senere end tidspunktet for eventuel bladlusbekæmpelse.

Ærteviklere kan bekæmpes med 0,3 l/ha Lamdex eller 0,15-0,20 l/ha Mavrik.

Kortlæg dit problemukrudt

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Netop nu stikker græsukrudtet oven ud i mange kornmarker, og det er derfor et godt tidspunkt til kortlægning af områderne. Har du markeret de steder, sammenpløjninger, hjørner og andre pletter med græsukrudt, er det nemt at huske, hvor der skal sættes ind for bekæmpelse senere, når pletterne er mindre synlige.

Brug også kortet til at notere rod ukrudt og flyvehavre, så du har styr på, hvor du skal være særligt opmærksom på problem ukrudt.

Det kan kortlægges med FarmTracking, men det kan også sagtens gøres med en tusch og et printet markkort. Det vigtige er ikke, hvordan kortet er lavet, men at du tager dig tiden til at gøre det. Kortet skal du finde frem igen senere, hvis der er græs ukrudt, der skal nedvisnes, eller flyvehavre, der skal bekæmpes med Foxtrot eller Primera Super næste år mm.

Har du græs, som burde være bekæmpet af ukrudtsmidlerne, men som stadig er i marken, kan resistens mistænkes være årsagen. Se nedenstående, hvor du har mulighed for at få testet dit ukrudt for resistens.

Tilbud om resistenstest af græs ukrudt

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Omkostningerne til bekæmpelse af græs ukrudt om foråret kan være spildte, hvis bestanden af græs ukrudt er resistent. Derfor er det vigtigt at vide, hvilke midler der virker.

I samarbejde med SEGES tilbyder vi resistenstest hos det tyske firma Agris42. Du kan få testet 6 midler for kr. 1400. Tilvalg af flere midler koster 150 kr. pr. middel.

Efterhånden som mange bestande af græs ukrudt er blevet resistente, er det afgørende at vide, hvilke græs ukrudtsmidler, der om foråret måske stadig har effekt.

Vi/du indsamler frøene af græsset inden høst og sender det til Agris42. Resistenstesten bliver udført i løbet af efteråret, så du har resultatet i god tid før næste sæson. Følgende arter af græs ukrudt kan du få testet: italiensk rajgræs, alm. rajgræs, agerrævehale, vindaks, gold hejre, enårig rapgræs og hanespore.

Test af tokimbladede ukrudtsarter og andre græsser end de nævnte kan udføres efter aftale med Agris42. Resistenstesten af hanespore udføres forår.

Standardpakken omfatter test af følgende midler:

- 0,1 l Hussar OD
- 220 g Broadway
- 0,9 l Atlantis OD
- 150 g MaisTer
- 0,4 l Topik
- 1,5 l Focus Ultra

Det er muligt at tilvælge yderligere midler, hvis du ønsker det. Det koster 150 kr. pr. middel. Det er også muligt at få testet effekten af jordmidler. Det koster 300 kr. pr. middel.

Bladmidlerne testes i én dosis og jordmidler i to doseringer. På laboratoriet udføres løbende test på referencepopulationer af de forskellige græsarter, så din bestand af græs ukrudt bliver sammenlignet med en følsom og en resistent bestand.

Du kan selv samle frøene og levere dem til det nærmeste SAGRO kontor. Til analysen skal bruges en mængde frø svarende til en kaffekop. Ønsker du selv at indsende frø eller at vi foretager indsamlingen, kan det også sagtens lade sig gøre. Aftal det med din planterådgiver, eventuelt i forbindelse med et før-høstbesøg. Frøene skal indleveres senest ultimo august.

Rengøring af kornlagre

Af planterådgiver Henrik Otto Clement

En grundig rengøring af kornlagrene mindsker risikoen for skadedyr. Ved rengøring i god tid inden lageret igen fyldes op vil den lange udtørring minimere risikoen for skadedyr. Samtidig sikres det, at kornlageret er klar, når høsten pludselig går i gang.

Start med en grundig rengøring med kost, trykluft og støvsuger. Støv og kornrester skal fjernes fra silosiderne. Vær opmærksom på, at profilerede stålplader ofte har støv og kornrester siddende. Det skal væk. Undlad at bruge stige, når høje sider skal rengøres, da arbejds højden gør det for farligt. Anvend hellere et langt trykluftrør, og fej eller støvsug skidt sammen bagefter.

Er der træ i lageret, skal du være særlig opmærksom omkring revner og sprækker, og få det blæst rent. I nedstøbte tørrekanaler kan der ophobe sig meget skidt, som skal fjernes, hvis det er muligt. I værste fald reduceres luftgennemgangen af ophobet skidt.

Skadevoldere

Kemisk bekæmpelse på lagre anbefales ikke generelt. Men hvis der før er konstateret skadevoldere, bør man i alle tilfælde bruge en af de få lovliggørende midler, der er til rådighed.

Kemisk

K-Obiol EC 25 Storage (K-obiol EC 25 er midlets tidligere navn, det må anvendes frem til 4. april 2024) er godkendt til bekæmpelse af kornskadedyr i tomme kornlagre. Midlet udbringes med rygsprøjte

Der anvendes følgende doser af K-Obiol EC 25 Storage:

grove overflader: 30 ml K-Obiol opløses i 5 l vand. 5 l opløsning rækker til 50 m² overflade,

jævne overflader: 60 ml K-Obiol opløses i 5 l vand. 5 l opløsning rækker til 100 m² overflade.

For at få maksimal effekt skal behandlingen ske på rengjorte overflader. Midlets virkningstid er 6-16 uger afhængig af overfladens beskaffenhed, længst på glatte overflader og kortest på porøse overflader og beton. Mod risemelbillen, som er langt mindre udbredt end kornsnudebiller, er virkningstiden 4 uger. Midlet må maksimalt anvendes 1 gang pr. år.

Derudover er AquaPy (naturligt pyrethrum fra Chrysanthemum) godkendt til skadedyrsbekæmpelse i tomme kornlagre.

AquaPy er godkendt til bekæmpelse af den voksne kornsnudebille og andre kravlede insekter i tomme kornlagre. Midlet virker kun få timer, og insekterne skal derfor rammes direkte.

Der anvendes følgende dosis af AquaPy: 0,5 l AquaPy blandes med 4,5 l vand, og det rækker til 100 m².

Behandling udføres to gange med omkring en times mellemrum. Første behandling har også til formål at aktivere billerne.

Gasning

Større anlæg og større kornpartier kan "gasses" med et fosforbrinteprodukt. Temperaturen i kornet skal være over 12°C. Kun firmaer med særligt udstyr og speciel tilladelse må foretage denne behandling. For eksempel Anticimex, tlf. 7514 5822 og Nomus, tlf. 8643 0100.

Gastætte siloer

Efter grundig rengøring af en gastæt silo skal den udluftes i en længere periode. Der høres hvert år om alvorlig kvalitetsforringelse af korn i ældre gastætte siloer. Det særlige ved gastætte siloer er, at kornet ikke kan kontrolleres i lagerperioden. Derfor opdages fordærvet korn ofte først efter udtagning – og i værste fald ved problemer i stalden. Når det forekommer, er det økonomiske tab ofte markant. Gastætte siloer bør trykprøves hvert eller hvert andet år.

REGLER OG TILSKUD

Tørke, blomsterbrak, brak og force majeure

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Landbrugsstyrelsen har givet mulighed for at man kan påberåbe sig force majeure, hvis tørken har givet problemer med at opfylde kravet om 4 % brak. Enten som følge af manglende fremspiring af blomsterbrak eller at man har været

nødsaget til at tage slæt på eller afgræsse brakarealer, og det derfor giver problemer med at opfylde kravet om 4 % brak.

Såfremt du har mere end 4% brak, og det ikke er tilmeldt en bioordning så må arealet **udover** de 4 % gerne afgræsses eller tages slæt på, uden behov for force majeure. De allerfleste vil dog ikke have en meget brak udover 4% som ikke er tilmeldt andet, men formentligt en lille smule.

Med hensyn til slæt eller afgræsning af 4 % brakarealer skal landbrugeren også have gjort, hvad der var muligt for at sikre foder til sine dyr, inden man anvender brakarealer anmeldt til opfyldelse af 4% til afgræsning eller slæt.

Landbrugsstyrelsen har oplyst, at følgende indgår i vurderingen af, om force majeure kan anerkendes (ikke udtømmende liste):

- Hvilke foderafgrøder har landbrugeren dyrket i år?
- Har landbrugeren vandingstilladelse?
- Har Landbrugeren reelt mulighed for at anvende den nødvendige mængde vand til dyrkning af foderafgrøder?
- Har landbrugeren været nødsaget til at afgræsse eller tage slæt som følge af, at landbrugers foderleverandør ikke har kunnet levere aftalte mængder foder/kvalitet af foder mv.?

Force majeure kan ikke bruges for at producere foder til andres dyr, ligesom det ikke er tilladt at sælge foder til andre, mens man selv benytter foder fra brakmarkerne.

Force majeure i forhold til 4 % brak skal påberåbes hvis man får kontrol eller i forbindelse med efterfølgende høring. Det skal ikke indsendes på forhånd, men sørg for at gemme dokumentation, hvis du skulle få brug for det senere. Fx billeder af udtørrede marker, dokumentation på vandforbrug o.l. Hvis du vil tage billeder som dokumentation, er det være en fordel at tage dem med Landbrugsstyrelsens app "Landbrugsstyrelsen", da de vil blive gemt med GPS koordinater, og kan senere findes frem og indsendes ved behov. Det er også i denne app eventuelle høringsbreve i forhold til fx afgrøder og aktivitetskrav skal besvares i år.

Blomsterbrak

I forhold til blomster- og bestøverbrak er det en forudsætning, at man har forsøgt at etablere blomsterbrak rettidigt, og man skal have gjort, hvad der var muligt for at sikre en korrekt etablering.

Det gælder også i tilfælde af blomsterbrak til opfyldelse af 4 % brak, at force majeure først skal påberåbes hvis man får kontrol eller i forbindelse med efterfølgende høring, det skal ikke indsendes på forhånd, men sørg for at gemme dokumentation, hvis du skulle få brug for det senere. Fx billeder af udtørrede marker, dokumentation på vandforbrug o.l.

Biodiversitet og bæredygtighed

Det er ikke afklaret, om brakarealer under bioordningen "biodiversitet og bæredygtighed" må anvendes til foderproduktion med slæt eller afgræsning pga. tørken. Landbrugsstyrelsen er i dialog med EU-Kommissionen, om reglerne kan lempes.

Pleje af græs- og naturarealer

Der er allerede nu mulighed for at gøre brug af dispensationsmuligheder på tilskudsordningen pleje af græs- og naturarealer. Læs mere [dispansationsmulighederne her](#), hvor du også kan søge dispensationen.

Brug for mere information?

Landbrugsstyrelsen arbejder løbende på at oplyse yderligere om mulighederne i forbindelse med tørken. De har endvidere en hotline på tlf: 33958000, hvor de besvarer spørgsmål og fredag d. 23. juni afholder de et webinar om emnet. Læs mere på [lbst.dk](#)

VANDING

Vandbalance

Det har regnet! Enkelte steder har fået en hel del som følge af lokale tordenbyger, og ellers ligger juni måned frem til onsdag formiddag mellem 10 og 28 mm ifølge dmi.

Dermed har det hjulpet på nedbørsunderskuddet, men med en usikker vejrudsigt, har afgrøderne stadig brug for vanding, medmindre markerne har været vandet op forud for regnen. Prognosen for aktuel fordampning de kommende fem dage ligger omkring 2 mm pr. dag.

- Vinterraps vandes frem til afgrøden skifter farve fra grønlig til gullig
- Hestebønne og ærter er særligt følsomme for tørke lige op til og under blomstringen.
- Korn kan det betale sig at vande, indtil kernernes indhold bliver tørt (ikke mælket).
- I afgrøder, der er vandet, må det generelt tilrådes at holde afgrøden velforsynet med vand i mindst de første 2-3 uger efter blomstring. Men det er ikke sikkert man skal og kan fortsætte så længe, hvis vandingstilladelsen ikke giver mulighed for det eller hvis andre afgrøder kan betale mere for en vanding.